

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра культурології та українознавства

ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан ІІ медичного
факультету, доцент
Полковніков Ю.Ф.

« 01 » 06 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ

підготовки _____ магістра педіатрії

галузі знань _____ 22 «Охорона здоров'я»

спеціальності _____ 228 «Педіатрія»

РОЗГЛЯНУТО на засіданні Ради факультету студентського самоврядування Протокол № <u>01/06</u> від « <u>01</u> » <u>06</u> 20 <u>21</u> р.	РОЗГЛЯНУТО на засіданні Спільної Вченої ради медичних факультетів Протокол № <u>9</u> від « <u>01</u> » <u>06</u> 20 <u>21</u> р.
--	---

ЗАПОРІЖЖЯ - 2021

1. Загальна інформація про викладачів

Професор, д.філол.н. Гребенюк Тетяна Володимирівна

e-mail: grebenuk.tv@zsmu.zp.

Доцент, к.філол.н. Ганошенко Юрій Анатолійович

e-mail: ganoshenko.ua@zsmu.zp.ua

Кафедра культурології та українознавства

Адреса: м. Запоріжжя, пр. Маяковського, 24

2. Назва навчальної дисципліни і кількість кредитів

Назва дисципліни: «Основи психології»

Кількість кредитів з дисципліни: 120 годин / 4 кредити ECTS (практичних занять – 20, СРС – 100).

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни:

Вивчення здійснюється протягом 2 семестру на 1 курсі навчання, кафедра культурології та українознавства Запорізького державного медичного університету.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: фізіологія, соціальна психологія

Постреквізити: медична психологія, спортивна травматологія, теорія і методика адаптивного фізвиховання

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1 Призначення навчальної дисципліни

Студент набуває навчально-пізнавальних та інформаційно-комунікативних компетенцій, пов'язаних з теоретичними знаннями та певними практичними вміннями в царині загальної психології, набуває навичок аналізу, діагностики та вдосконалення окремих психічних явищ (сприймання, увага, уява, мислення тощо), вміє аналізувати фактори формування особистості різних вікових категорій, її діяльність та поведінку у групі. Дисципліна є теоретичним фундаментом побудови майбутньої успішної взаємодії лікаря, дитини-пацієнта та її родичів і надає можливість студентам не тільки оволодіти системою психологічних знань, а й забезпечує формування на цій основі психологічних вмінь, що є одним з важливих елементів у професійній підготовці та професійній діяльності фахівця-педіатра.

Компетенції, яких набуває студент при вивченні дисципліни:

- інтегральна:

- здатність розв'язувати типові та складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

- загальні:

- знання та розуміння предметної області та професійної діяльності та їх здатність застосовувати на практиці;

- особистісна прихильність до обраного фаху та мотиваційна складова щодо досягнень у фаховій діяльності;

- вміння виявляти, аналізувати, формулювати та вирішувати проблеми, що визначені особливостями галузі;

- здатність вчитися і бути сучасно навченим з урахуванням використання новітніх інформаційних і комунікаційних технологій;

- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих на себе обов'язків;

- здатність адекватно оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;

- здатність до співпраці в команді, що вимагає набуття навички міжособистісної взаємодії;

- здатність до вибору стратегічних засад спілкування, щоб діяти на основі етичних

міркувань (мотивів), соціально відповідально та громадсько свідомо;

- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної соціально визначеної мети;
- здатність до ведення здорового способу життя, адаптації та дії в новій (у тому рахунку конфліктній) ситуації;

- постійна включеність у процес прийняття фахового рішення.

- спеціальні (фахові, предметні):

- здатність до професійного мислення на підставі аналізу та синтезу медико-психологічних знань;
- здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях, визначених особливостями галузі знань – охорона здоров'я;
- здатність встановити психологічний контакт з пацієнтом і успішно комунікувати;
- здатність враховувати гендерні та вікові особливості пацієнта при обранні стратегії спілкування, засобів та методів медичної і психологічної реабілітації;
- здатність до практичного використання деонтологічних норм роботи лікаря з урахуванням гуманістичної складової, історичної спадщини та новітніх досягнень в галузі медицини
- здатність до адекватної оцінки впливу соціально-економічних та системо-ціннісних детермінант на стан здоров'я індивіда, сім'ї та українського соціуму в цілому.

МАТРИЦЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1	Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.				
2	Здатність до вибору стратегії спілкування; здатність працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації
3	Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись другою мовою	Мати досконалі знання рідної мови та базові знання іноземної мови	Вміти застосовувати знання рідної мови, як усно так і письмово, вміти спілкуватись іноземною мовою.	Використовувати при фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів рідну мову. Використовувати іноземну мову у професійній діяльності	Нести відповідальність за вільне володіння рідною мовою, за розвиток професійних знань.
4	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого	Вміти проводити аналіз інформації,	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних

	синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим.	сучасного навчання	приймати обґрунтовані рішення, вміти придбати сучасні знання	цілей.	знань.
--	---	-----------------------	--	--------	--------

5.2 Мета вивчення навчальної дисципліни: засвоєння студентами базових знань з основ психології як специфічної галузі знань про людину і особливості роботи психіки, основних її властивостей, процесів і станів, що визначають функціонування особистості на різних вікових етапах. Також у центрі уваги курсу – визначення потенціалу вирішення практичних проблем медичної професії педіатра за допомогою знань із загальної психології

5.3 Завдання вивчення дисципліни:

- сформуувати у студентів систему психологічних знань;
- оволодіти основними категоріями та поняттями психології;
- ознайомити із закономірностями явищ психіки на різних вікових етапах;
- поняттям психічних властивостей, станів і процесів;
- розгляд механізмів психічних явищ;
- аналіз етіології психічного відображення;
- сприяти вирішенню питань побудови та організації міжособистісної взаємодії з дітьми і дорослими на основі психологічних знань.

5.4 Зміст навчальної дисципліни: Програма навчальної дисципліни складається з 1 тематичного блоку.

Тематичний блок 1. Психіка людини та механізми її формування та функціонування.

Тема 1. Психологія як наука. Характеристика методів психології. Напрями, школи, концепції в психологічній науці.

Тема 2. Психологія особистості на різних вікових етапах та діяльності. Спілкування як специфічний різновид діяльності.

Тема 3. Соціальні групи.

Тема 4. Психодіагностика індивідуальних відмінностей уваги, відчуттів та сприймання у дітей і дорослих.

Тема 5. Психодіагностика і розвиток індивідуальних відмінностей пам'яті, мислення та уяви у дітей і дорослих.

Тема 6. Психодіагностика і вдосконалення емоційно-вольових якостей особистості у дітей і дорослих.

Тема 7. Психодіагностика індивідуально-типологічних властивостей особистості у дітей і дорослих.

6. План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин
1	Тема 1. Психологія як наука. Характеристика методів психології. Напрями, школи, концепції в психологічній науці.	ПЗ - 2 год., СРС - 10 год.

2	Тема 2. Психологія особистості на різних вікових етапах та діяльності. Спілкування як специфічний різновид діяльності.	ПЗ - 2 год., СРС – 15 год.
3	Тема 3. Соціальні групи	ПЗ - 2 год., СРС – 15 год.
4	Тема 4. Психодіагностика індивідуальних відмінностей уваги, відчуттів та сприймання у дітей і дорослих.	ПЗ - 2 год., СРС – 15 год.
5	Тема 5. Психодіагностика і розвиток індивідуальних відмінностей пам'яті, мислення та уяви у дітей і дорослих.	ПЗ - 3 год., СРС – 15 год.
6	Тема 6. . Психодіагностика і вдосконалення емоційно-вольових якостей особистості у дітей і дорослих.	ПЗ - 3 год., СРС – 15 год.
7	Тема 7. Психодіагностика індивідуально-типологічних властивостей особистості у дітей і дорослих.	ПЗ - 6 год., СРС – 15 год.

7. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Психологія як наука. Характеристика методів психології. Напрями, школи, концепції в психологічній науці.	10 год.
2	Тема 2. Психологія особистості на різних вікових етапах та діяльності. Спілкування як специфічний різновид діяльності.	15 год.
3	Тема 3. Соціальні групи	15 год.
4	Тема 4. Психодіагностика індивідуальних відмінностей уваги, відчуттів та сприймання у дітей і дорослих	15 год.
5	Тема 5. Психодіагностика і розвиток індивідуальних відмінностей пам'яті, мислення та уяви у дітей і дорослих	15 год.
6	Тема 6. . Психодіагностика і вдосконалення емоційно-вольових якостей особистості у дітей і дорослих	15 год.
7	Тема 7. Психодіагностика індивідуально-типологічних властивостей особистості у дітей і дорослих	15 год.
Разом		100

Консультативна допомога: щоденно за необхідністю (1-2 год.)

Контрольні заходи: Контрольні заходи: самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час проходження студентом on-line курсу.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам, становить 200 балів, в тому числі за поточну навчальну діяльність та індивідуальну роботу – 200 балів.

Поточне оцінювання відбувається за чотирибальною шкалою, яка потім переводиться у суму балів через вирахування середньої арифметичної оцінки. Поточна перевірка знань може здійснюватися в усній, письмовій та практичних формах.

8. Список основної та додаткової літератури

8.1. Основна:

1. Барановська Л. В. Педагогіка та психологія вищої школи: навч. посібн. / Л. В. Барановська. – К. : НАУ, 2018. – 240 с.

2. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. / М.Й. Варій. – 5-те вид., виправл. і доповн. – Л. : Апріорі, 2016. – Т.1. – 382 с.
3. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. / М.Й. Варій. – 5-те вид., виправл. і доповн. – Л. : Апріорі, 2016. – Т.2. – 358 с.
4. Історія психології: від античності до початку XX століття : навч. посібник / Авт-уклад. О. П. Коханова, 2016. – НВП «Інтерсервіс». – 235 с.
5. Курило, В. О. Загальна та медична психологія [Текст] : навч. посіб. / В. О. Курило ; рец.: К. В. Аймедов, І. В. Лінський ; МОЗ України, Запоріж. держ. мед. ун-т, Кафедра психіатрії, психотерапії, загальної та медичної психології, наркології та сексології. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2017. - 358 с.
6. Рибалка В.В. Методологічні проблеми наукової психології: посібник / Рибалка В. В. – К.: Талком, 2017. – 245 с.
7. Рибалка В.В. Словник із психології та педагогіки обдарованості і таланту особистості: термінологічний словник / Рибалка В.В. – Київ, Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 424 с.
8. Становлення психологічної думки в Україні: провідні ідеї та історія розвитку : колективна монографія / В. В. Турбан, Л. З. Сердюк, Ю. Т. Рождественський [та ін.] ; за ред. В. В. Турбан. – К.-Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2019. – 306 с.
9. Яланська С. П. Психологія творчості : навч. посіб. / С. П. Яланська. – 2-е вид. випр., допов. – Полтава : Видавництво «Сімон», 2018. – 182 с.

8.2. Додаткова література:

1. Brunzell, T., Stokes, H., & Waters, L. Trauma-Informed Positive Education: Using Positive Psychology to Strengthen Vulnerable Students. *Contemporary School Psychology*. 2016. 20 (1). P. 63–83.
2. Cumulative Trauma Disorders. Edited By Vern Putz-Anderson. London. Imprint CRC Press. 2017. 168 p.
3. Greenacre Phyllis. Trauma, Growth and Personality. London. Imprint Routledge. 2018. 320 pages
4. Julia L. Cassaniti, Usha Menon. Universalism Without Uniformity: Explorations in Mind and Culture. University of Chicago Press, 26.10. 2017. 317 p.
5. Rath, J. F., Bertisch, H., & Elliott, T. R. Psychologists specializing in rehabilitation psychology. In R. Sternberg (Ed.), *Career paths in psychology: Where your degree can take you* (3rd ed, pp. 227-243). Washington, DC: American Psychological Association, 2017.
6. Stephen Joseph, P. Alex Linley. Trauma, Recovery, and Growth: Positive Psychological Perspectives on Posttraumatic Stress. John Wiley & Sons 14 бер. 2018. 384 p.
7. Watermeyer, Brian. Towards a contextual psychology of disablism / Brian Watermeyer. Routledge: London, New York, 2016. 248 p.
8. Wertheimer, Eric and Monica J. Casper. Within Trauma. An Introduction. In *Critical Trauma Studies: Understanding Violence, Conflict and Memory in Everyday Life* / Edited by Monica J. Casper and Eric Wertheimer. NYU Press, 2016. P. 1-18.
9. Лозниця В. С. Психологія і педагогіка: основні положення [Текст] : Навч. посібник для самостійного вивчення дисципліни / В.С. Лозниця. – Київ : ЕксОб, 2001. – 304 с.
10. Мазай Л.Ю. Соціально-психологічні стереотипи у ставленні до людей з інвалідністю // Молодий вчений. – 2017. – № 3 (43) березень. – С. 271–274.
11. Максименко С.Д. Загальна психологія: Видання 3-тє, перероблене і доповнене. Навчальний посібник. – Київ: Центр учбової літератури, 2008. – 272 с.
12. Максимова Н.Ю. Психологічна травма як чинник адиктивної поведінки // Актуальні проблеми психології. – 2017. – № 15 (11). – С. 292–298.

9. Контроль і оцінка результатів навчання

9.1. Види контролю

- Поточний

9.2. Форми контролю

Для поточного контролю використовуються методи:

- Опитування,
- Самостійна робота,
- Тестовий метод.

Поточне оцінювання відбувається за чотирибальною шкалою.

Поточний контроль (усне та письмове опитування, самостійна робота)

- „5” – повністю розкрито питання;
- „4” – добре розкрито питання, але є незначні помилки (80%);
- „3” – слабо розкрито тему (60%);
- „2” – питання не розкрито.

Формою підсумкового контролю дисципліни є залік.

Конвертація кількості балів з дисципліни у оцінки за чотирибальною шкалою

Кількість балів	Оцінка за чотирибальною шкалою
170-200	Відмінно
140-169,99	Добре
110-139,99	Задовільно
Менше 110	Незадовільно

Студенти, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% студентів
B	Наступні 25% студентів
C	Наступні 30% студентів
D	Наступні 25% студентів
E	Останні 10% студентів

10. Політика навчальної дисципліни

Студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливості та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід, коли студенти та студентки виконують завдання у формі есе, моделювання тощо.

Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та творчих фестивалях з предметного профілю. Увесь професорсько-викладацький склад кафедри може здійснювати наукове керівництво.

Кафедра культурології та українознавства підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну

обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук. Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.